

[Poul Dam.]

Det er ellers emner, som interesserer visse grupper i offentligheden temmelig stærkt — måske ikke særlig store grupper, men dog grupper, som har ladet høre en del fra sig — og jeg tror, at det over for disse grupper er af betydning, at vi har fået redegørelsen, og at der måske også bliver sagt noget i dag, som kan fremme debatten i større udstrækning. Det er karakteristisk for det, der er blevet sagt fra de meget interesserede grupper, at det ofte har været præget af anklager imod Danmark og imod den vestlige verden som helhed for at udnytte og udbytte udviklingslandene, og man har fremført en række mere eller mindre klare eksempler herpå. Jeg tror nok, at større viden, større indsigt, større forståelse i det hele taget ville bidrage til at få nogle af disse anklager væk. Jeg synes, at meget af det, der var i udenrigsministerens redegørelse, virkede i denne retning. Nogle af påstandene er virkelig urimelige; men der er også mange af dem, som har en betydelig rimelighed — måske ikke, hvis de skal opfattes som anklager mod Danmark specielt, men hvis angrebsfladen er bredere, altså er den vestlige verden som helhed. Et par detaljer heraf skal jeg komme tilbage til senere.

Jeg har allerede sagt forskellige pæne ord om ministerens redegørelse, og dem vil jeg gerne understrege; det var en nyttig og forstandig redegørelse, som der næppe kan være megen uenighed om. Hvad der er gjort, har vi ikke nogen særlig grund til at skamme os over i Danmark. Der er nogle ømme punkter, siger udenrigsministeren. Også jeg er nysgerrig efter, hvad det er for nogle — eller rettere sagt: jeg er mest nysgerrig efter at få at vide, om det er de samme ømme punkter som dem, jeg har stødt på en gang imellem. Men det kan vi måske få lejlighed til at høre noget om.

Men der er både i redegørelsen og i de indlæg, vi har hørt i den hidtidige del af debatten, så meget smukt, godt og rigtigt, at man bliver aldeles bekymret. For er der ikke noget om, at den slags sager, som man behandler med de smukke og gode og rigtige ord, er sager, der ikke kommer til at ske så forfærdelig meget med? Kan man ikke så at sige hylle sig ind i disse pæne ord og rigtige meninger, som vi alle sammen synes at have, og ende med at sige: „Ja, vi er de frelste, de

sikrede. Vi behøver ikke at foretage os særlig meget; vi vil møde op til de konferencer, der skal afholdes, vi vil sige pæne ting ved konferencerne, vi vil lave smukke redegørelser som oplæg til konferencerne, og så må vi i øvrigt lægge hænderne i skødet og sige: det er de andres fejl“. Det er ikke helt sikkert, at vi behøvede at slå os til tåls med det. Det kunne være, at der var nogle områder, hvor selv et lille land som Danmark, hvis udenrigshandel naturligvis, selv om den er stor i forhold til befolkningen, er en ganske lille del af den samlede verdenshandel, kunne gøre en indsats. Jeg skal nævne et par områder.

For det første er der hele den indsats for udviklingslandene, som man kunne kalde politisk bistand, d.v.s. hjælp og støtte i internationale forhandlinger. Det er noget meget vanskeligt; traditioner, fordomme og sådan noget hindrer det mange gange. Man ved fra den ene konference efter den anden, at udviklingslandene eller nogle af dem reagerer forholdsvis desperat og uræsonnabelt, sådan at det alt for let bliver sådan, som hr. Stinus nævnedes et par eksempler på, at Danmark er nødt til ud fra juridiske overvejelser eller andet lignende at stemme imod de forslag, der kommer fra udviklingslandenes side. Jeg forstår vanskelighederne, men jeg tror på den anden side, at det er nødvendigt at forstå baggrunden for den utålmodighed og den mangel på ræson, som undertiden forekommer, og jeg mener altså, at man skal gå i gang med at støtte udviklingslandene i forhandlingerne, selv om deres udgangspunkt ikke altid synes alt for forstandigt eller alt for foreneligt med sædvanlig diplomatisk og konferencemæssig praksis.

For at tage et rent konkret eksempel, som er det nærliggende her, nemlig konferencen i New Delhi. Kunne den danske delegation under disse forhandlinger have associeret sig mere direkte med udviklingslandenes ønsker? Det kan kun blive et spørgsmål — det er umuligt for os andre at afgøre det, materialet er så enormt, redegørelsen kan naturligvis ikke give svar på det. Men spørgsmålet bliver stående som noget foruroligende. Kunne vi ved en mere energisk indsats have ydet vort til, at konferencen havde fået et bedre resultat, eller måske, hvis det ikke var muligt, at udviklingslandene dog havde fået en fornemmelse af,